І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

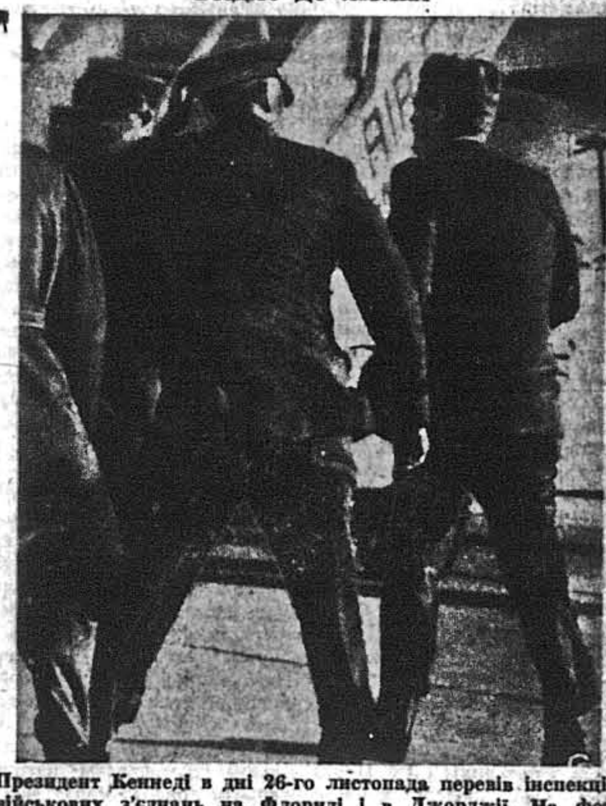
РІК LXVIII. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ЛИСТОПАДА 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 28, 1962 No. 225. VOL. LXVIII.

ЗАГРОЗА ЩЕ НЕ МИНУЛА, — ТВЕРДИТЬ ПРЕЗИДЕНТ

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕВІВ ІНСПЕКЦІЮ ВІЙСЬКОВИХ З'ЄДНАНЬ НА ФЛОРИДІ І В ДЖОРДЖІЇ

Кі Вест, Флорида. — Президент Кеннеді 26-го листопада перевів інспекцію військових частин всіх трьох родів зброї в Джорджії і на Флориді та відзначив ті летунські з'єднання, які попереднього місяця зробили були фотознімки над Кубою і допомогли виявити небезпеку, яка загрожувала тоді ЗДА і Західній Півкулі. Президент особисто приняв відзначення до прапора 363-ої Тактичної Розвідчої Ескадрильї на летунській базі в Говмстеті на Флориді. Ці всі військові бази все ще є в поготівлі, і Президент заявив, що „загроза ще не минула", і те напруження, яке виникло минулого місяця, може довго тривати, хоч і в легшій формі. З Білого Дому підкреслюють, що Президент не відвідував військові з'єднання, тільки перевів інспекцію панцерної дивізії у форті Стюарт, Джорджія; розвідчої летунської ескадрильї в Говмстеді, та відділи морської піхоти в морській базі Бока Чіка коло Кі Весту на Флориді. Президент хвалив ті фотознімки, зроблені на літаку У-2, які допомогли виявити офензивну зброю на Кубі. „Я можу сказати, панове, що ви робите дуже добрі знімки" — казав Президент. На думку Президента праця тих летунів, які роблять ті знімки, дуже причиняється до безпеки ЗДА. Ті фота заалярмували цю країну, яка поробила відповідні засоби безпеки. Фотознімки влегшили працю американській дипломатії. Президент був у товаристві голови Об'єднаних Шефів Штабу генерала Максвелла Д. Тейлора та шефа штабу армії, летунства та шефа штабу морських операцій. Присутні були також командант морської піхоти генерал Дейвід М. Шуп і командант Атлантійської Фльоти адмірал Роберт Деннісон. Після відбутої інспекції Першої Панцерної Дивізії у Форті Стюарт Президент промовляв до 15 000 вояків і старшин та дякував їм за давнішу і недавню службу під час небезпечних 4-ох тижнів. Президент сказав, що без огляду на те, чого може добитися наша дипломатія, вкінці кожне рішення буде залежне від того, чи ЗДА мають до диспозиції відповідну збройну силу. „А ця збройна сила залежна від волі та відваги наших громадян, і від вас, що стоїте на цій площі". ЗДА можуть дати ґарантію волі численним країнам у світі, але ця ґарантія може бути успішною тільки тому, що ця країна має збройні сили вдома і за кордоном. Президент заявив воякам дивізії, що загроза ще не минула, що американський нарід „мусить і далі жити в небезпеці і в кризі цілу цю декаду". Ця дивізія була в поготівлі від 21-го жовтня. Колишній директор Центральної Розвідчої Аґенції Аллен Доллес заявив у Філядельфії, що треба бути дуже обережним у вирішуванні кубинської проблеми, і що не треба надто тішитися, бо кубинська проблема ще не є розв'язана.

ПРЕЗИДЕНТ ІЗ ГЕНЕРАЛОМ МАКСВЕЛЛОМ ТЕЙЛОРОМ ВСІДАЄ ДО ЛІТАКА

Президент Кеннеді в дні 26-го листопада перевів інспекцію військових з'єднань на Флориді і в Джорджії. На фото Президент і генерал М. Д. Тейлор.

ЗДА збільшують армію до 980,000 вояків

Вашингтон. — Департамент Оборони видав зарядження про те, щоб стан армії до червня 1963-го року збільшити на 20 000 вояків. Стан армії виносить тепер 960 000, а в дні 30-го червня має становити 980 000. Це має бути тимчасове збільшення. Воно станеться тим способом, що впродовж перших шістьох місяців найближчого року поликуватимуть більше число рекрутів. В листопаді покликали до армії 4 000 рекрутів, в грудні покличуть 6 000, а в дальших місяцях число покликуваних буде збільшуватися і може дійти до 8 000 місячно. Це збільшення армії потрібне тому, що вліті найближчого року звільнені будуть ті вояки, які були покликані під час берлінської кризи, і тому треба їх заступити новими рекрутами. У вересні 1961-го року до армії покликали були — 25 000 рекрутів, а в жовтні та листопаді того ж року по — 20 000. В цьому повідомленні не сказано, як довго той тимчасовий стан із збільшеною армією має тривати.

Мікоян нараджується в ОН про справу Куби

Об'єднані Нації. — Анастас Мікоян, що його на від'їзному з Гаванни обіймали і розцілували Фідель Кастро і всі його найближчі співробітники, мав нараду з ґенеральним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом, після чого взяв участь в обіді, що його влаштував У Тант для совєтських і американських делеґатів. У тому обіді взяли участь амбасадор ЗДА Адлей Стівенсон, голова координаційної комісії в справах політики супроти Куби Джон МекКлой і заступник Стівенсона Чарльз Йост. З совєтського боку були приявними Мікоян, совєтський амбасадор з Вашингтону Анатолій Добронін, Василій Кузнєцов і Валеріян Зорін. Американській стороні залежить передусім на виконанні обіцянки Хрущова, щоб міжнародна інспекція на Кубі потвердила, чи усунено відтіль офензивну зброю і щоб була ґварантія, що надалі такої зброї туди не привезуть, — а совєтській стороні залежить передусім на тому, щоб ЗДА заявили, що не будуть переводити інвазії проти Куби ані не сприятимуть ніяким ворожим до режиму Кастра діям. Совєти виготовили в кубинській справі проєкт протоколу, що його ніби мали б підписати СССР, ЗДА і Куба. Там вже не говориться про зліквідування бази в Ґвантанамо, але про „нав'язання переговорів між ЗДА і Кубою про базу в Ґвантанамо". ЗДА вважають цю точку за недискусійну та відмовляють будь-яку ґарантію щодо ненарушности території Куби, поки не буде встановлена там міжнародна інспекція.

Кастро вимагає міжнародної контролі на території ЗДА

Об'єднані Нації. — У тому самому дні, в минулий понеділок 26 листопада ц. р., коли Анастас Мікоян після 24-денного перебування в Гавані прибув до Ню Йорку для переведення розмов про Кубу на терені Об'єднаних Націй, Фідель Кастро проголосив заяву, в якій погоджується на міжнародну інспекцію на Кубі під умовою, що подібна інспекція буде переведена й на американській території. Ця міжнародна контрольна інспекція на території ЗДА, в Порто Ріко „і інших обширах" мала б перевірити розв'язання американських таборів, в яких ніби-то „вишколюються наємників, шпигунів, саботажистів і терористів, — розв'язання центрів, де приготовляються підривні дії і бази, з яких піратські кораблі нападають наші (кубинські) береги". Кастрівська декларація повторяє давні 5 пунктів „вимог" у відношенні до ЗДА: 1) зречення з морсько - летунської бази в Ґвантанамо, 2) припинення „піратських атак" проти Куби, 3) припинення „підривних дій" на терені Куби, 4) припинення економічної бльокади та 5) припинення „порушування кубинської повітряної і водної суверенности". Водночас Фідель Кастро заявив, що Куба „має право" і надалі діставати зброю „всякого типу", яку вважатиме за потрібну для своєї „оборони" та застерігся проти будь-якого втручання в кубинські справи збоку Організації американських держав, що її постанови Куба „не визнає". Вся ця ароґантська заява, що її підписали кубинський президент Освальдо Торрадо Дортікос і прем'єр Фідель Кастро є тільки пропаґандивно-провокаційним документом без ніякого практичного значення — стверджують найперші західні коментарі.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ЗАСУДЖУЮТЬ В ОН СОВЄТСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ І КОЛОНІЯЛІЗМ

ДЕЛЕҐАТ КАНАДИ ПРИГАДАВ ВИМОГУ ПРЕМ'ЄРА ДІФЕНБЕЙКЕРА ПРО КОНЕЧНІСТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ БАЛТІЙСЬКИХ НАРОДІВ, УКРАЇНИ Й ІНШИХ КРАЇН, ПОНЕВОЛЕНИХ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНОЮ МОСКВОЮ. — ПРЕДСТАВНИК НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО КИТАЮ ВИМАГАВ ПРАВА САМОВИЗНАЧЕННЯ ТАКОЖ І ДЛЯ УГОРЩИНИ, СХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ, УКРАЇНИ І БІЛОРУСИ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Продовжуючи започатковану ще минулого тижня на форумі Генеральної Асамблеї ОН дискусію над проблемою уділення незалежности колоніяльним країнам і народам, репрезентант Великої Британії Сер Патрік Дін виступив у понеділок 26 листопада із гострим засудженням совєтського колоніялізму і його облудних методів. Вимагаючи здійснення декларації Генеральної Асамблеї ОН з 1960 р. про право самовизначення для колоніяльних країн і народів, названий делеґат Великої Британії передав Генеральній Асамблеї на розгляд частинний реєстр територій, загарбаних російським і востаннє совєтським імперіялізмом. В той час, як Цейлон перейшов під британське панування, значить 1815 року — пригадав Дін, — Росія окупувала Азербайджан. Цейлон став незалежною державою 1947 року, Азербайджан ще й до сьогодні не може дочекатися своєї незалежности. Протягом XIX сторіччя, в той час, як під британське володіння перейшли Ніґерія і Ґана, Росія загарбала ряд незалежних держав середньої Азії — Казахстан 1854 р., три узбецькі держави 1876 року і Туркменію 1880 року. Сьогодні і Ніґерія і Ґана вільні і незалежні держави, а названі вище середньо-азійські країни і народи далі перебувають під ярмом московського колоніялізму. В дальшому Сер Патрік Дін пригадав, що окуповані під час першої і потім під час другої світової війни Великою Британією території були передані згодом під опіку й адміністрацію Ліґи Націй згл. пізніше Об'єднаних Націй. В той час немає ніякої мови про те, щоб Совєтський Союз погодився віддати під опіку чи адміністрацію Об'єднаних Націй окуповані ним під час другої світової війни держави і території такі, як Естонія, Латвія, Литва, Південний Сахалін, Курильські острови та інші, у відношенні до всіх них ще й досі не застосована деклярація про звільнення з-під колоніяльної залежности. Перед Діном, ще минулого тижня і з таким же гострим засудженням совєтського імперіялізму виступали репрезентанти ЗДА, Канади і націоналістичного Китаю. Представник ЗДА Джонатен Б. Вінґгем стверджував, що ні одна країна чи нарід, які всилу таких чи інших обставин попали під владу білої чи червоної Москви, не відзискали своєї свободи і не мають ще ей досі ніякої можливости вирішувати самі про свою долю і свій державний стан. З дуже основним розглядом проблеми совєтського колоніялізму виступив на сесії Генеральної Асамблеї в дні 23 листопада канадійський делеґат Гіт МекКверрі, який вимагав застосування права самовизначення для всіх колоніяльних народів світу, в тому також і поневолених совєтським імперіялізмом, і пригадував відомий виступ прем'єра Канади Джана Діфенбейкера з вимогою незалежности для балтійських країн, України й інших народів Східньої Европи. З такою ж самою вимогою виступив і репрезентант націоналістичного Китаю Ю Чі Ґсуег, який запитував, чи декларація 1960 року з вимогою визнання права самовизначення була застосована також й у відношенні до Угорщини, Східньої Німеччини, України й Білоруси.

Секретар праці Вірц найбільше турбується справою безробіття

Вашингтон. — Секретар праці Віллард Вірц заявив у телевізійній програмі „Проблеми і відповіді", що для нього найважливішою проблемою є зависоке число безробітних. Вірц казав, що справа безробітних є важливішою від проблеми страйків, бо внаслідок безробіття під час 11-ох місяців в цьому році більше людей не працювало як внаслідок страйків впродовж 35-ох років. Секретар праці зовсім не твердить, що страйки не є шкідливі для економіки, але ними повинен займатися Федеральний Уряд Посередників, а департамент праці повинен дбати про те, щоб було якнайменше число тих, що не мають праці. Щороку прибувають на ринок праці коло одного мільйона нових молодих робітників, і треба б кожного року стільки нових місць праці. Вірц заявив, що він підтримує проєкт тих економістів, які пропонують зменшити в січні 1963-го року прибуткові податки на дол. 10 більйонів. Вірц заявив, що не треба боятися дефіциту від зменшення податків, бо менші податки заохотять людей купувати більше товарів, а підприємців до більших інвестицій, що скріпить економіку і не мусить збільшити федеральний дефіцит.

„Марінер II" подав сиґнали з віддалі 22.5 мільйонів миль

Вашингтон. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація ствердила новий рекорд ракети „Марінер II", який з віддалі 22,500,000 миль надавав радіові сиґнали на Землю, які зловила американська контрольна стація в Йоганесбурґу, Південна Африка. 26-го червня 1960 ракета „Піонер V" надавала подібні сиґнали з дещо меншої віддалі. Науковці захоплені сиґналами „Марінера II", бо вони сподіваються, що ця ракета згідно з пляном в дні 14 грудня полетить попри Венеру у віддалі 21,000 миль і надаватиме відомості про ту плянету. Надавані в неділю о год. 7:46 перед полуднем сиґнали мандрували з Марінера II 22,500,000 миль на Землю, але Марінер II зробив досі в дорозі до Венери 144,000,000 миль, бо він летить, летить Земля довкола Сонця, і летить також і Венера.

Женевська конференція роззброєння не має виглядів на успіх

Женева. — Всупереч сподіванням деяких газетних звітодавців — Женевська 17-членна конференція для справ міжнародного роззброєння не має тепер, після так званої кубинської кризи більше виглядів на роззброєння, як їх мала перед тією кризою. Холодну воду на перебільшені надії запальних оптимістів вилив голова британської делеґації Джозеф Годбер, який заявив журналістам, що годі сподіватися тепер іншого „клімату" в Женеві, аніж він був перед кубинською аферою та що „нема реальних даних" на зміну совєтського становища в справі роззброєння. Зокрема звертають увагу, що Совєти все ще переводять ядрові експерименти, при чому розриви відбуваються що другий день. Діється це всупереч первісним совєтським натякам, наче б вони задумували закінчити серію ядрових експериментів 20 листопада. Коли вони насправді їх закінчать — не відомо. Женевська конференція роззброєння почалась 14 березня ц. р. і тривала до 7 вересня, коли-то її перервано, склавши звідомлення Комісії для справ роззброєння при Об'єднаних Націях, що складається з усіх членських країн ОН, що „не зроблено ніякого поступу". За найбільш актуальні справи вважається договір про припинення ядрових експериментів та договір про заходи проти несподіваної атаки або проти „випадкової" війни. Совєти заповіли, що пред'являть новий проєкт міжнародного роззброєння.

● **Грецький уряд** переводить в життя плян очищування 3-ох найбільших грецьких міст, Сальонік і Піреусу — з непридатних для гігієнічних мешкальних цілей халуп. Асиґновано на цю ціль 11 мільйонів дол. У програмі є переселення до нових будинків 3,900 родин із найпоганіших теперішніх халуп.

Індія проти комуно-китайських передумов щодо перемир'я

Ню Делі. — Індійський уряд, не відкинувши ще формально комуно - китайської пропозиції щодо військового перемир'я, яке мало б офіційно початись 1 грудня ц. р., заявився проте одверто проти китайської вимоги, щоб війська обох сторін завернули на $12\frac{1}{2}$ милі назад від лінії, що обов'язувала в 1959 році. Індійський уряд звертає увагу, що в такому випадку фактично китайські комуністи дістали б не тільки 12,000 кв. миль, що їх зайняли були від 1957 року збройною рукою, але й додаткових 2,000 кв. миль індійської території. Індія вимагає, щоб комуно-китайські війська завернули на лінію з-перед 8 вересня ц. р., коли-то почалась комуно-китайська збройна агресія, — на що не погоджується Пейпінґ. Індійський уряд висилає дві місії — до столиць Об'єднаної Арабської Республіки, Ґани, Бірми, Індонезії, Камбоджи і Цейлону, де вони з'ясують індійське становище. Ці місії мають на цілі присднати до індійського становища названі невтральні країни, які повели були натиск на Індію, щоб вона прийняла комуно - китайську пропозицію щодо перемир'я і переговорів. Комуно - китайська верхівка оскаржує З'єдинені Держави, наче б вони цькували Індію проти комуністичного Китаю і дораджували їй продовжувати війну, ніби-то з ціллю підпорядкувати Індію своїм впливам та узалежнити її від себе.

Д-р Сіборґ передбачає лети на Венеру і Марса та колонізацію полярних районів

Вашингтон. — Відомий атомовий науковець власник нагороди Нобеля д-р Гленн Т. Сіборґ, який є головою Комісії Атомової Енерґії, з приводу 20-річчя першої контрольованої атомової реакції, яке припадає на 2-го грудня ц. р., заявив, що найближче 20-річчя дасть великі здобутки в ділянці атому, якщо вдасться дійти до контролі атомової зброї. Коли вдасться використовувати атомову енерґію тільки для мирних цілей, то за 20 років люди будуть думати про лети на Венеру і Марса та будуть колонізувати полярні райони; з паперу продукуватимуть дуже тривке одіння; матимуть такі телевізійні апарати, які впрост із сателітів відбиратимуть телевізійні авдиції. Якщо не буде контролі атомової зброї, то за той час випродукують нову атомову зброю, яка значно перевищуватиме теперішні бомби і ракети. Д-р Сіборґ сказав, що він навіть законсервативно дивиться на те, який поступ зробить атомова енерґія впродовж найближчих двох декад.

Українець обраний на асемблімена Пенсилвенії

Іван Борис з Ашленду, член Українського Народного Союзу, був обраний в останніх виборах на асемблімена свого стейту з повіту Скулкіл, здобувши між усіми кандидатами найбільшу кількість голосів, — інформує тепер п. Василь Заґебайло з 242-го Відділу УНС у Френквіл. Виборча перемога п. Івана Бориса тим замітніша, що він кандидував з Республіканської партії в цьому переважно демократичному повіті, але мав загальну підтримку виборців з обидвох партій, зокрема виборців українського походження. Виборці п. Бориса впевнені, що це є тільки початок його кар'єри в політичній ділянці.

Відкриття 9-ої Виставки Об'єднання Мистців Українців в Америці

В неділю 25 листопада в 2-ох горішніх залах Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку відбулося відкриття дев'ятої річної виставки ОМУА. Участь у виставці бере 46 мистців 87 творами, з яких деякі великоформатні. Каталог подає таких учасників виставки: М. Анастазієвський, П. Андрусів, К. Антонович, В. Баляс, В. Бачинський, М. Бутович, Я. Вижницький, Дзв. Витанович, Ол. Грищенко, В. Дорошенко, О. Дядинюк, С. Зарицька, О. Керч, С. Кіндзерявий-Пастухів, Н. Климовська, К. Кричевська, Гр. Крук, Л. Кузьма, В. Ласовський, С Литвиненко, Р. Лучаковська-Армстронґ, В. Масютин, П. Мегик, Л. Морозова, Л. Молодожанин, М. Неділко, Ір. Носик, А. Оленська-Петришин, М. Осінчук, І. Паливода, Б. Певний, В. Пономаренко, Ст. Рожок, Яр. Самійленко, В. Сімянців, Н. Сомко, Н. Стефанів, О. Танасевич, Ст. Танасевич, Б. Титла, К. Трохименко, М. Шероцька, Д. Шолдра, Ір. Шухевич.

На відкритті до численно зібраної публіки говорив скульптор С. Литвиненко, містоголова ОМУА. Він згадав, що ця виставка фактично ювілейна, бо ОМУА, засноване в 1952 р., обходить тепер 10-річчя своєї діяльности. Він згадав померлих за той час мистців, як теж факт, що в нас є вже мистці, які думають, що рамки рідного мистецтва уже завузькі для їх творчости і зникають з українських мистецьких виставок. Як відрадний факт, він підкреслив численну участь у виставці мистецької молоді вихованої вже в американських і закордонних мистецьких школах. Приявним мистцям він побажав видержати з однаковим запалом 10 нових років так само, як і попередні. На виставку прибула спеціяльно група наших мистців з Філядельфії, був приявний також голова ОМУА С. Гординський, який тепер працює в Канаді.

Володимир Гірняк повернувся до організаційної праці в УНСоюзі

З Головної Канцелярії Українського Народного Союзу інформують, що відомий наш громадянин і бизнесмен п. Володимир Гірняк з Віндзору, Канада, повернувся до виконуваної ним уже раніше організаційної праці для Українського Народного Союзу та виконуватиме завдання і обов'язки організатора в окрузі Дітройт - Віндзор. П. Володимир Гірняк вже на 21-ій конвенції УНСоюзу в 1946-му році був обраний на головного контролера й опісля, на 22-ій конвенції, знову переобраний на цей пост та виконував його до половини 1954-го року. Під час своєї праці в Головному Уряді УНСоюзу, як і поза ним, п. Вол. Гірняк належав до найбільш відданих союзовій ідеї працівників. Також і тепер бажання прислужитися своїй організації і через неї своїй спільноті було для п. В. Гірняка головною спонукою до перебрання обов'язків організатора УНСоюзу в окрузі Дітройт - Віндзор.

Володимир Гірняк

В АМЕРИЦІ

● **Уряд має видати** дозвіл на на те, щоб накручений фільм Інформаційною Аґенцією ЗДА про побут пані Джан Ф. Кеннеді в Індії і Пакістані можна було висвітлювати у всіх кінотеатрах ЗДА. Пані Кеннеді була ідеальною артисткою, бо хоч вона знала, що її публічні виступи фільмують, то поводилась зовсім спокійно, і тому то деякі накручені сцени є такі чарівні.

● **Вже почали продукувати** 5-центову, синю поштову марку, яку, починаючи від 7-го січня 1963-го року треба буде наліплювати на звичайні листи висилані у ЗДА. На марках є портрет Вашингтона, подана її вартість 5 центів і напис „Пошта ЗДА". Немає надрукованого прізвища Вашингтона.

● **16-го листопада** поліція в Ню Йорку ловила бандита і вистрелила до нього 5 набоїв. Одна куля поранила Джеймса Кемпфілда, який має перейти операцію в шпиталю. Він вніс скаргу до стейтового найвищого суду, щоб після операції лікарі дали йому витягнену кулю, а не віддавали за існуючим звичаєм кулю поліції. Представник шпиталю мав в суді довести, чому поранений не може затримати витягненої кулі. Ця куля може бути йому потрібна в процесі за відшкодування від міста.

● **Директор Адміністрації** Загальної Служби Бернард Л. Бутін повідомив, що ним очолювана аґенція в 99-ох відсотках виконує зарядження і майже весь свій вантаж перевозить американськими кораблями.

У СВІТІ

● **У столиці Ливану, Бейруті** відбувається з'їзд т. зв. міжнародних шкіл, утримуваних в 33-х різних країнах світу американською Міжнародною шкільною фундацією. У 150 таких школах, в яких мовами навчання є мови англійська або французька, вчать тепер 24,000 дітей, з яких 18,000 є дітьми американців, що живуть постійно або тимчасово в тих заморських країнах.

● **У Конґо** все ще нема спокою. Катанґійський президент Мойсе Чомбе відмовився зректися частини доходів, що їх має від бельгійської компанії, яка є власницею багатьох копалень міді й кобальту на терені Катанґи, в користь центрального уряду Конґа. Тепер ця бельгійська промислова компанія запропонувала, що вона безпосередньо зречеться частини своїх прибутків у користь Конґа. У цій справі бельгійський міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак вестиме переговори в Об'єднаних Націях.

● **В Палермо на Сицилії**, в Італії пожежа знищила віллю „Фльоріо", яка була одним із предметів відвідування численними закордонними туристами. Згоріли образи, перські килими і дорога порцеляна вартости разом кругло понад 320,000 долярів. Гадають, що пожежу спричинили торгівці ґрунтами, які даремно старалися купити ту віллю та приналежний до неї ґрунт. Тепер, після пожежі, та велика парцеля втратить на вартості.

● **Західня Німеччина** погодилась продовжити на дальших два роки плян закупна в З'єдинених Державах різнородної зброї вартости 600 мільйонів долярів. Цю згоду дав західньо - німецький канцлер Аденауер під час своєї недавньої візити у Вашингтоні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

З позицій сили

У грудні цього року відбудеться кілька дуже важливих західніх конференцій. Британський прем'єр Гаролд Мекміллен заповів свій приїзд до Парижу на нараду з французьким президентом Шарлем де Голем, після чого полетить, мабуть, на Бермуди, на зустріч з президентом Кеннеді. Хоч головною турботою британського прем'єра є тепер труднощі, що їх має Британія в переговорах із шістьма країнами-членами Спільного Господарського Ринку в справі приступлення Британії до того могутнього західньо - европейського економічного бльоку, проте нема сумніву, що на нарадах Мекміллена і де Голя будуть обговорені також справи, безпосередньо пов'язані з холодною війною. У розмовах британського прем'єра з американським президентом вони стоятимуть на першому місці. Читаємо, що президент Кеннеді наполягатиме, щоб Британія збільшила свої збройні сили в рямцях Організації Північно-Атлантійського пакту (НАТО) і щоб разом із ЗДА натискала на інших членів НАТО, щоб вони зробили те саме. Таку вимогу мають ставити американські делеґати на найближчій сесії Ради НАТО, що відбудеться у грудні в Парижі. Державний секретар Дін Раск, секретар оборони Роберт МекНамара і секретар фінансів Даґлес Діллон мають — твердять газети — вказувати на диспропорцію між американським військовим бюджетом і військовими бюджетами країн-членів НАТО. Арґумент незаможности тих країн відпав, бо всі вони перебувають на вершку свого добробуту. Проте, всі вони, з Британією у проводі, покладаються на Америку, як на оборонця проти совєтського імперіялізму і занедбують розбудову власних збройних сил.

Остання кубинська криза, яка — зрештою, — ще далеко не минулася, показала, що Москва, коли її поставлено перед перспективою великої війни, завернула, будучи свідома своєї мілітарної нижчости в порівнянні з Америкою. Логічний висновок з цього такий, що мілітарна сила необхідна для осягнення перемог не тільки на бойовому фронті, але й у сучасній холодній війні, на психологічному фронті. Покищо, Нікіта Хрущов, як і протеґований ним Фідель Кастро, зазнали політичної поразки з поважною втратою свого престижу в очах власних громадян та зовнішнього світу. Хрущов намагається цей престиж відновити пропаґандою, начебто він урятував світ від загину в атомовій війні. Але ця пропаґанда може мати успіх тільки в дуже наївних слухачів. Кожному ясно, що коли б Хрущов був переконаний, що СССР перевищує ЗДА своєю збройною потужністю, він не робив би своїх „миролюбних" жестів, що так роздратували і Кубу і комуністичний Китай.

Союзники З'єдинених Держав з НАТО і з Організації Американських Держав виявили одностайну солідарність з Америкою під час кубинської кризи. Значить, вони заявили свою готовість взяти участь у війні, якщо треба буде вести її внаслідок втручання Москви в Західню гемісферу. Але західньоевропейським країнам Берлін і загроза большевицького походу до Атлантійського океану ближчі, як Куба. І ця загроза не тільки не зменшилась, а ще більше зросла, бо Москва неминуче захоче „відбитися" деінде за свою політичну поразку на Кубі. Наче автоматично насувається думка, що цим тереном буде Берлін. Тому ту саму мілітарну потугу, що її продемонструвала Америка в Карібському обширі, мусить продемонструвати Західня Европа в справі Берліну. Колишні державні секретарі — демократ Дін Ачесон і республіканець Джон Ф. Доллес — слушно твердили, що закордонну політику у відношенні до СССР можна вести тільки „з позиції сили". Якщо внаслідок кубинської кризи ввесь Захід вернеться до цього закордонно - політичного принципу, то це буде правильний і корисний зворот.

Партійні хижаки

Судові процеси над спекулянтами й розкрадачами державного та громадського майна в Совєтському Союзі не припиняються. Кожен із процесів кінчається з-правила засудом однієї, двох чи й більше осіб до „найвищої міри покарання", — до розстрілу. І майже кожного тижня гинуть під кулями екзекуційних команд більші й менші злочинці за крадіж зерна чи яблук, за скуповування чужоземної валюти, золота чи дорогоцінностей, коротко кажучи — за справи, за які в мирний час не карають смертю ні в одній державі світу. Кількість засуджених і розстріляних іде в сотки.

Коротші й довші звідомлення про судові процеси над „спекулянтами", „розкрадачами" і „розтратниками" друкує безупинну — сама ж совєтська преса, супроводячи ці звідомлення статтями й репортажами під соковитими заголовками: „Валютчики зблизька", „Золото і мотлох", „Хробаки у золоті", „Чорноморські хижаки" і т .п. В усіх цих матеріялах подається здебільша жидівські прізвища спекулянтів, і здебільша не-жидівські імена „розкрадачів і розтратників державного та громадського майна". Між останніми згадується керівників, а то й головних лікарів управлінь курортів і санаторіїв, керівних працівників торгівлі, управителів заготівельних контор, головних бухгальтерів підприємств, залізничних інспекторів, начальників обласних управлінь промисловости, директорів цукроварень, головних технологів, начальників груп державної контролі і т. д. Але ні разу досі у пресових звідомленнях не згадано, чи ці вищі й нижчі керівники були членами компартії, а якщо були, то які провідні становища займали вони в партійній системі. Ніде й ніколи не було й натяку на те, що засуджені до „найвищої міри покарання" були комуністами, керівниками таких чи інших партійних установ.

Рубець завіси над цією сторінкою совєтської дійсности розкрив недавно Нікіта Хрущов у своїй доповіді про „Розвиток економіки СССР і партійне керівництво народним господарством", виголошеній на пленумі ЦК КПСС 19-го листопада. Слухачі і читачі цієї нової енунціяції мали змогу вперше від самого Хрущова дізнатися, що розкрадання державного майна досягло величезних розмірів. Так ,цитуючи Хрущова, „тільки у справах, переданих у суди за першу половину 1962-го року, шкода, заподіяна розкрадачами, становить понад 56 000 000 рублів"; „шахраї й пройдисвіти" на самих тільки трикотажних фабриках Киргизької ССР „вкрали у держави матеріяльні цінності загальною вартістю понад три мільйони рублів"; в Казахській, Литовській, Українській ССР та ряді областей РСФСР розкрадачі „розбазарили близько чотирьох мільйонів пудів зерна" і т. д. Говорячи про поширення цих „ганебних явищ", Хрущов ствердив, що причиною їх є „хвороба хабарництва", яка, мовляв, „проникла в центральні відомства і установи, уразила окремих керівних працівників з партійним квитком у кишені". Цим своїм ствердженням Хрущов натякнув, що головними покровителями „розкрадачів" і „спекулянтів" є самі ж таки комуністи на високих становищах. З дальших його стверджень в цьому напрямку виходить, що органи партійної і державної контролі „толерантно ставляться до фактів службових зловживань збоку комуністів, і, що більше, іноді вигороджують їх, беруть під захист".

Цими своїми ствердженнями Хрущов розкрив відомий, зрештою, широким народним масам в СССР факт, що головними хижаками — розкрадачами і розтратниками державного і громадського майна, спекулянтами й хабарниками є партійні люди, комуністи, і що партія покриває злочини усіх цих комуністів, „вигороджує" їх, бере під свій захист. Коротко кажучи, партійних хижаків за їх злочини не карано ні розстрілом, ні тюрмою. Вони далі наживалися й наживаються коштом непосильної праці робітників і селян.

ЗАВЗЯТА ВИБОРЧА БОРОТЬБА У ФРАНЦІЇ

Париж. — Виборча боротьба, в якій де Голь здобув блискучу перемогу, відбувалася з особливим завзяттям, хоч назверх могло виглядати, що вибори проходили дуже спокійно, навіть при байдужності третини виборців, які не взяли участи в першій турі голосування. Та це вже перший парадокс цих виборів: третина зовсім участи не брала, зате дві третини змагалися виїмково завзято. Отже, на 482 парляментарні мандати, де-ґолісти дістали 263 місця, тобто на 21 більше, як треба для безоглядної більшости, що вимагає 242 голосів.

Для ясности треба кілька слів сказати про виборчу ординацію у Франції.

До 1958-го року вибори були пропорційні. Тобто голосувалося на партійні списки, і партія отримувала місця для послів у парляменті відповідно до кількости голосів. Конституція, що її увів де Голь, змінила процедуру, наблизивши її до англійської: кожна виборча округа вибирає одного посла й одного заступника. Але не можна у Франції повністю застосувати англійської системи, бо тут є багато партій, і коли в окрузі є 5 чи і 9 кандидатів, то при поділі голосів годі когось вважати за справжнього репрезентанта.

Тому введено голосування в двох турах. Коли якийсь кандидат в даній окрузі дістав кваліфіковану більшість голосів у першій турі, то він є вибраний, і справа для цієї округи полагоджена. Коли ж каден не дістав значної більшости, тоді в другій турі зрікаються кандидатури ті, що дістали менше голосів, і залишаються ті, що дістали більше. Це дає нагоду для партійних порозумінь, комбінацій, для виявлення співпраці партій чи ворогування між ними.

Тому, що наперед відомо, що в багатьох округах необхідним буде комбінування кандидатів, кожна партія заздалегідь займає позицію до своїх конкурентів і заявляє, з ким вона договорюватиметься у другій турі. Ця справа в останніх виборах мала величезне значення.

Як знаємо, в референдумі 28-го жовтня ц. р. де Голь здобув не таку вже велику перемогу. Але партії — поза комуністами — отримали дуже мало голосів. Обрахували, що поза комуністами, які мали своїх постійних 4 мільйони голосів, всі інші партії, які були проти де Ґоля, проти його зміни конституції щодо вибору президента загальним голосуванням отримали лише 3 мільйони голосів. Таким чином де Голь був переконаний, що при виборах по округах він переможе, але партії хотіли за всяку ціну перемогти його.

І це пошкодило, наприклад, соціялістам. Лідер соціялістів, Ґі Молле, заявив, що його партія робитиме все, щоб не допустити до більшости прихильників де Ґоля в парляменті. А тому, мовляв, у випадку потреби, кандидати його партії уступатимуть місце й голоси комуністам. Це завзяття і причинилося до невдачі соціялістів. В першій турі вони втратили мільйон голосів! І втратили тому, що кампанія ґолістів ішла під гаслом: „Проти народного фронту" Проти союзу соціялістів з комуністами!"

Французький загал сказав „ні!" комуністам і всякій лівій коаліції, що загрожує „народним фронтом". Друга тура проходила під тим же гаслом. Соціялісти хотіли були змінити свою тактику, але було вже запізно: комуністи заявили, що вони здіймають своїх кандидатів у тих округах, де не мають шансів виграти, і свої голоси віддають за соціялістів...

Розуміється, що противники комуністів пішли на паралельну тактику, і деякі партії віддали свої голоси за ґолістів, щоб не допустити до вибору комуніста чи соціяліста, а ґолісти в безнадійних для себе округах віддали голоси за „будь-кого" аби не комуніста. Комуністи, проте, втримали своїх виборців, дістали 4 мільйони голосів і навіть збільшили число своїх послів з 10 на 41. Також соціялісти збільшили число своїх мандатів з 43 на 66.

За черговий парадокс цих виборів слід уважати поразку багатьох визначних партійних лідерів. Провалився Мендес - Франс, провалився Поль Рено, і то у тій окрузі, в якій він уже тридцять років незмінно вигравав .А переміг його зовсім невідомий кандидат, єдиним арґументом якого було те, що він — за де Ґоля!

Дальшим виявом пересунення укладу внутрішніх сил у Франції є повна поразка крайніх правих. В попередніх виборах вони мали 6.2% голосів, у цих лише 1.3%. Практика ОАС зовсім відбила симпатії загалу для цього середовища.

Вислід виборів є повною несподіванкою для всіх. Не тому, що хтось вірив у силу партій і їх атракційність, але тому, що все ж таки партії, включно з комуністами, розвели таку пропаґанду проти „не-демократичности" де Ґоля, що, здавалося, він міг і провалитися. Тим більше, що його успіхи в референдумі були слабі.

Але виходить, що вирішив таки факт осягів де Ґоля, що ми не раз вважали запорукою стабільности V Республіки, кажучи, що ситі люди революції не роблять. Добробут у Франції зріс завдяки господарським заходам де Ґоля і завдяки щасливому розвиткові Европейської Економічної Спільноти. Французька продукція росте, експорт також і працедавці платять робітникам більше, як платили. Продукція зросла настільки, що бракує робітної сили. Резервуар робітників, яким досі була Італія, а частинно й Еспанія, — вичерпався, бо й у цих країнах економіка піднеслася. Тому працедавці підвищують платні скорше, як ростуть ціни, і, коли страйкує публічний сектор, в якому платні визначує держава, то нема страйків у приватному секторі, в якому платні йдуть догори ,не зважаючи ні на що.

І виборці в основному голосували за де Ґоля або проти нього. Поль Рено так і заявив, що його особисто провалив де Ґоль, який став „власним виборчим аґентом" і, „замість бути арбітром, робив натиск на виборців, погрожуючи своїм відходом, якщо не дістане більшости". Цей закид правильний ,але де Ґоль мав на це право, бодай формальне, а виходить, що й моральне, коли загал вважає його запорукою стабільности.

Що по виборах зробить де Ґоль з партіями, як він розіґруватиме ту меншість, що вибори програла, це зовсім інше питання. Чи покоряться його противники вислідові виборів, чи осягне він єдність народу, чи з його прихильників вилониться справжня політична й ідеологічна сила — це питання, на які ще передчасно відповідати.

О. Д-вич

КРИЗА УРЯДУ АДЕНАУЕРА

Мюнхен. — 19-го листопада подали заяву про свій вихід з уряду Німецької Федеративної Республіки представники Вільної Демократичної Партії. Ця невелика партія має в боннському парляменті 58 послів, але вона рішає, чи Аденауер матиме в ньому більшість, бо фракція Християнсько-Демократичної і Християнсько-Соціяльної Унії ,що стоїть за Аденауером, сама тої більшости не має. Тому фракція Аденуера мусіла створити коаліційний уряд з Вільною Демократичною партією після виборів до парляменту 17 вересня 1961-го року.

Бачивши, що без них Аденауер не може створити уряду (він не схотів коаліції із соціялістами), вільні демократи ставили до свого партнера вимоги, які не були в пропорції з їх політичною вагою. Ще перед виборами до парляменту, восени 1961-го року, вільні демократи заявили, що ніколи не підуть в уряд на чолі з Аденауером. Однак, після виборів вони змінили свою думку із застереженням, що Аденауер мусить зректися прем'єрства найпізніше у — 1963-му році.

Співпраця вільних демократів з міністрами партії Аденауера не була гармонійна впродож минулого року, але якось „віз котився". Одначе, афера тижневика „Шпіґель", в якій військовий міністер Штравс „переборщив", переступивши межі законности супроти редакторів запідозрених у державній зраді, дала вільним демократам нагоду створити урядову кризу. Формальним мотивом цього рішення Вільної Демократичної Партії є той, що Штравс діяв супроти редакції „Шпіґеля", минувши міністра юстиції, члена ВДП. Отже, ця партія вимагає усунення Штравса з уряду.

Але справа не тільки в особі Штравса. Вільні демократи хотіли б звільнення також деяких інших міністрів, приналежних до партії Аденауера. Є підозріння, що дальша вимога вільних демократів буде скерована проти самого Аденауера: мовляв, „старий" повинен піти на заслужений відпочинок.

18-го листопада провідники Вільної Демократичної Партії мали нараду в Нюрнберґу, 25-го листопада відбулися вибори в Баварії до крайового сойму. В баварському соймі перед веде партія Штравса, Християнсько - Соціяльна Унія. Вихід вільних демократів із уряду дає їм вільну руку у виборчій аґітації в Баварії при чому вони сподівалися підірвати вплив Християнсько-Соціяльної Унії, що має своїм головою Штравса. Тому противники Вільної Демократичної Партії називають її вихід із уряду Аденауера „виборчим маневром", щоб здобути голоси в Баварії. Але маневр не вдався, бо Штравс і його партія вибори виграли.

Криза в уряді Аденауера постала в момент, коли президент республіки Любке з міністром закордонних справ Шредером перебували в Південній Азії — на відвідинах в Індії, Пакістані і ін. країнах. В теперішній складній міжнародній ситуації Німеччина потребує активного уряду, з узгідненою політикою. Думають, що до половини грудня буде створений новий уряд у Бонні. Однак, в час „безкоролів'я" можуть виникнути різні проблеми, які треба рішати нігайно.

Загально кажуть, демократія розвивається в двопартійній системі, бо така система забезпечує стабільність уряду:більшість править, меншість в опозиції, критикує уряд і готується до нових виборів, щоб здобути більшість і створити свій уряд. Так було в Німеччині до 17-го вересня 1961-го року. Тепер це змінилося.

Многопартійність завдала великої шкоди демократичному режимові у Франції, і це була одна з головних причин постійних урядових криз. Ці недостачі пробує своїм способом ліквідувати де Голь. Однак, його метода заперечення партій взагалі, крім тої, що готова виконувати його волю, — ця метода творить небезпеку для демократичного ладу. Німеччина цим шляхом не піде. Але чи не захоче Аденауер улаштувати нові вибори до парляменту, щоб мати ясну ситуацію в республіці?

П. А.

Михайло Бажанський

ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Першою моєю граматикою була „Методична граматика руської мови" Омеляна Огоновського. Вона була для мене дуже „книжною", цебто важкою, бо покутська українська мова, якою писали о. Осип Маковей, Лесь Мартович і Василь Стефаник — не зовсім покривалася із сторінками Огоновського. Це „становище" поглибилося ще більше, як до нас завітали кубанські козаки в 1916-му році. Тоді мені щойно відкрилися очі й ум. Ми, діти, так добре їх розуміли, що разом з ними рецитували Шевченка і співали кубанські пісні. І моє незадоволення зросло до ученої граматики, яку так важко було сприймати.

Стається диво на овиді: „клясик" Огоновський відкладається на полицю, бо з Відня надійшов Степан Смаль-Стоцький з „Українсько - руською граматикою", яку я почав вивчати в 1920 році.

Очевидно, вона стала нам ближчою, доступнішою, бо мені на Зелену Буковину тільки „буком кинути".

Потім, на еміґрації, я зустрічаюся ще з одним граматиком, Василем Сімовичем, людиною із милозвучним голосом, який надзвичайно переконливо запрошував до своєї товстезної, бо на тисячу сторінок, граматики.

Ці рядки я саме доводжу до року 1929-го, коли нам уперше в Празі став відомим київський Академічний Правопис. Були велика радість і незадоволення з того приводу.

Що являв собою Академічний Правопис?

Це була гарно видана — в порівнянні з досі видаваними — книжка, яку можна було зарахувати до европейських. В цій книжці охоплено всіми дотепер відомими методами — українську мову.

Очевидно, найбільше потерпів мій старушок Огоновський. Не менше — Ст. Смаль-Стоцький, власне його буковинський відхил, а горою був мій новий знайомий Василь Сімович, який чимало причинився в працях комісій Академічного Правопису — дістаючи в той же час титул академіка.

У Слов'янській бібліотеці були вже тоді різні курси української мови. Були вже відомими імена Грунського, Дорошкевича та інших. Це — гості з-поза Збруча. На Карпатській Україні Іван Панкевич пристосовував Степана Смаль-Стоцького до етимології.

За Академічний Правопис треба було зводити боротьбу. Тому цю книжку я носив до редакції, до канцелярії й до студентських гуртожитків, як нерозлучний посібник.

Які наслідки цього видання?

Редактор „Вісника" у Львові не захотів підпорядкуватися новому правописові. І так, замість писати інший — він разом із Смаль-Стоцьким все ще писав инший. І ще дещо з нового правопису не промовляло до його душі.

Це саме робило і провідне „Діло", львівський щоденник, і деякі інші видавці вперто не приймали нового правопису. „Рідна Мова", що виходила у Варшаві, критикувала Академічний Правопис.

Це зрозуміло — український загал досить консервативний. Не радо модернізується. Не радо сприймає нове, а тим більше, що це нове прийшло з-під чужого режиму. Може й добре, що наш загал не радо покидає старе, улюблене і краще знайоме. На доказ цього ми бачимо, як важко засимілювати нашого селянина в Бразилії чи Арґентині.

Такий приблизно образ спостерігаємо й тепер. Голоскевич побазував свого словника на правописі 1929-го року. Ті всі, які не сприймали, або тільки частинно не сприймали Академічний Правопис, зустрічають його, як вже знайомого приятеля.

Яка є дійсність?

Бачимо навіть поворот в архаїчність. Появляються чотиря томи словника Бориса Грінченка, а в Канаді виходить словник Андрусишина. У відповідь, чому так написано, тепер дуже часто почуєте: „бо так є у Грінченка".

На книгарських полицях багато українських граматик та словників. Це не дивно. Наша мова має великий, могутній діяпазон розвитку. Одна з найкращих мов на світі. Мелодійна. Напрочуд звучна. Барвиста. Широкий вислів, важка, щоправда, своєю конструкцією і методою навчання. Тому саме для тих, які ніколи не мали змоги вглибитися, вона є важкою. І вони кажуть: „Немає порядку в нашому правописові". Як то там написано? Дивно! Я вчився інакше!"

В розмовах і в часописах підкреслюється мовний хаос. В погоні за ориґінальністю кличуть в унісон псевдовчені. А за ними повторюють інші.

В нас зовсім немає хаосу. Мова, як кожна інша ділянка науки, живе і розвивається. І мусить мати багато нерозв'язаних чи невдало розв'язаних проблем.

В моїй бібліотеці я нарахував дванадцять різних граматик. І ця кількість мене не зворушує. Це — доказ незглибности скарбу нашого. Це — доказ величі нашого мовного багатства. Не соромитися нам мови своєї, Вчитися її. Зрозуміти її розвиток. Історія мови розкриває перед нами двері до тайників душі, і ті, що так часто нарікають — перестануть нарікати, бо зрозуміють одне: ми ще дискутуємо. В дискусії виробляється думка.

Маємо приклад у братів чехів. Франтішек Палацький творив нові слова, хотів „чехізувати" чеську мову, яка ще й досі має багато німецького елементу. І сьогодні студент на курсі чеської мови насміхається з новотворів Палацького, які не прийнялися. А в нас навпаки: з гордістю можемо дивитися на виступ Котляревського, який мав випадову базу в полтавському говорі і увів його в літературу. І хоч сотня років ділить нас від того часу, ще й сьогодні український студент може „без словника" читати Котляревського і рівночасно Рильського.

Ми є в дуже щасливому положенні. Тільки треба любити українську мову, вчутися в її чар, знати її історію, морфологію та всі інші процеси змін, які постали з духом часу. Бож від старого Яґіча,

(Закінчення на стор. 3-ій)

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(40)

Ходжаєв кинув на нього з-під лоба короткий допитливий погляд.

— А ви хіба не чули, що казала зараз Одарка Пилипівна?

— Ні. А в чому річ? — спитав Олександер Іванович, не розуміючи й дивуючись з тої раптової зміни, що сталась на обличчі начальника.

Ходжаєв зідхнув і, як здалося Олександрові Івановичу, зневажливо подивився на нього. Потім повернувся до матері.

— Розкажіть нам усім ще раз усі ваші скарги.

Ніна Олександрівна при слові „скарги" нищівним поглядом подивилась на свекруху й перевела обурені очі на Олександра Івановича, мовляв, — чи ж можна дійти до такої зухвалости!..

Олександер Іванович здивовано дивився на матір і не годен був будь-що зрозуміти. Пісочкіна відсунула від себе порожню тарілку й повела носом убік Ходжаєва.

Мати, побачивши, що вона стала центром загальної уваги, переполошилась, зніяковіла й воліла б краще живцем лягти у труну, ніж повторити все, що вона так необачно сплеснула Сашковому начальникові. Невістка з неприхованою ненавистю й відразою дивилась просто на неї.

— Та я... та в мене нічого такого...

І вона знову почала витирати пучками з кутків рота слину, що, як навмисно, раз-у-раз виступала їй на губах.

— Кажіть же, Одарко Пилипівно, якщо вже почали! — сказала Ніна Олександрівна холодним тоном судді, що вже склав собі про злочинця несхибну думку й приготував йому гідний вирок.

Ходжаєв запитливо подивився на Ніну Олександрівну, далі на Олександра Івановича, зідхнув і ,видимо, здогадуючись про становище цієї матері в родині, тихо сказав:

— Добре. Ми поговоримо потім...

Решта обіду пройшла понуро, майже гнітюче. Ходжаєв став мовчазний і більше длубав виделкою в тарілці, ніж їв. Пісочкіна, якій Олександер Іванович, щоб якось заповнити неприємну мовчанку, почав голосно розповідати про другий випадок малярійної коми, слухала неуважно й двічі сторожко потягла ніздрями повітря; навіть Ніні Олександрівні, попри всю її вмілість і бажання, ніяк не щастило удати, ніби нічого особливого не сталось.

Вставши по обіді з-за столу, Ходжаєв сухо подякував Ніні Олександрівні й одразу ж узяв Олександра Івановича за лікоть й повів у куток кімнати.

— Ви ніколи не оглядали своєї матері?

Олександер Іванович не сподівався такого запитання і на якусь секунду затримався з відповіддю.

— Я розумію вас, ... ми, лікарі, ввесь час лікуючи інших, не звертаємо уваги на власні недуги та хвороби близьких нам людей; ми часто навіть свідомо уникаємо самі лікувати своїх кревних, надто якщо припускаємо можливість чогось серйозноного, але все ж... Чи вам ваша мати ніколи не скаржилась на свої недуги? Чи ви самі не помічали, що з вашою матір'ю не гаразд?..

— Власне, в матері я часто констатував рецидиви тропічної малярії, від чого, на мою думку, виникла гостра анемія... — нетвердо, мовби виправдуючись, почав Олександер Іванович, але Ходжаєв спинив його:

— Розуміється, розуміється... Це також може бути. Але підійдемо до неї.

Олександер Іванович зачудовано, мов виходячи з трансу, підійшов з Ходжаєвим до матері ,що прибирала на столі, й тривожно подивився на неї. І йому раптом уперше так яскраво впала в очі її страшна худезність. Він здивовано, ніби хто підмінив йому звичайний образ матері, оглядав її кощаві, жовті, мов з воску, руки, тонку, зморщену шию, землистий колір звислих щік...

Мати, відчувши, що знову про неї зайшла мова, ніяково всміхнулась, але її усмішка була така нужденна, така страдницька, що, здавалось, вона ось-ось заплаче. Це враження збільшувалося ще й тим, що мати раз-у-раз підносила до рота руку, витираючи вологі губи.

— Що тобі, мамо? — тихо спитав Олександер Іванович, почуваючи більше як син, а не лікар, що матері справді недобре.

— Та чогось, не знаю, слина сьогодні ввесь час іде... Просто аж ніяково! — сказала поспішно, аби її більше не питали, мати, але Ходжаєв підхопив це і тихо зауважив Олександрові Івановичу:

— Це, до речі, також один із симптомів...

— Покажіть мені ще раз, де вам болить, коли ковтаєте.

Ніна Олександрівна пішла надвір по Васю, і стара охоче відслонила край сукні біля коміра й показала на верх грудної клітки, що чітко випиналась крізь тонку, суху шкіру.

— Отут.

Ходжаєв постукав по шкірі зігнутим пальцем.

— Болить?

— Болить... — тихо відповіла мати.

— А тепер, — сказав Ходжаєв, повертаючись до Олександра Івановича, — коли до цього додати ще дисфагію[1], біль за грудиною під час ковтання, далі спрагу, слинотечу, й, нарешті, загальний кахексичний вигляд...

— Що ви припускаєте? — спитав пошепки блідий Олександер Іванович, уже здогадуючись про діягнозу Ходжаєва, і в горлі йому пересохло.

— Чи вам, колеґо, не спадає на думку можливість у даному разі... — Ходжаєв спинився, відвів трохи набік Олександра Івановича й тихо закінчив: — Можливість, припустімо, cancer'a oesophagi?..[2]

Олександрові Івановичу спинилось дихання, і він широко розплющеними, повними жаху очима дивився на Ходжаєва. Той бережно взяв його за лікоть і тихо відвів до кабінету.

[1] Дисфагія — розлад ковтання.

[2] Cancer oesophagi (латинське) — рак стравоходу.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ — СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

ПОЖЕРТВИ СЛАТИ НА АДРЕСУ: SOCIAL SERVICE OF UKRAINIAN WAR VETERANS, 1321 W. Lindley Avenue, Philadelphia 41, Pa., U.S.A.

Листопадове Свято в Міннеаполісі

4-го листопада в Міннеаполісі відбулося свято 44-ої річниці Листопадового Зриву, переведене місцевими, Твин-Ситі, відділами УККА. Офіційну частину Свята почав американський гимн у виконанні молодої здібної піяністки панни Уляни Крамарчук і вступне слово голови Міннеапольського відділу УККА Василя Домбровського, який закликав присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять полеглих за державність та соборність України героїв. Змістовний та об'єктивний реферат „Героям Листопада" прочитав проф. Тадей Петрищак.

В інсценізації „У канцелярії полковника" (Г. Лужницький) досвідчена і таланована режисерка-артистка Олена Карп'як-Бенцаль, достосувавшися до реальних можливостей нашої сцени, вміло подала яскраві фрагменти листопадової боротьби за Львів.

Так само немов овіяною відтвореним духом тих незабутніх днів була і в'язанка стрілецьких пісень у прекрасному виконанні численої дитячої оркестри Юного СУМА (диригент проф. Роман Станичний.

Точками деклямацій були: „Пречиста Заступниця" (В. Ігоревич), „Листопад" (Є. Маланюк) і „Листопадова містерія" (О. Тарнавський). Перші два вірші деклямувала тонка та вміла інтерпретаторка думок та емоцій художнього слова пані Євгенія Грінвальдт, а останній — молоденька, але багатообіцяюча своїм природнім хистом художньої дикції панна Оксана Муха.

Справжньою окрасою Свята були виступи солістів хору „Дніпро" — Мирослава Павлишина, інж. Михайла Даниленка і пані Оксани Бринь. М. Павлишин, учень соліста Київської опери проф. О. Мартиненка, вперше виступаючи на імпрезах УККА, виконав „Безмежнеє поле" (муз. М. Лисенка) і „Рушничок" (муз. П. Майбороди). Так само вперше виступаючи на імпрезах УККА інж. М. Даниленко, нагороджений останнього літа, як соліст, першою стейтовою премією, виконав „Ой, чого ж ти, дубе..." (муз. К. Стеценка), „О, ти, Палермо, улюблене місто" (муз. Д. Верді) італійською мовою і ще одну понадпрограмову пісню, до якої його змусили невгаваючі бурхливі оплески. Відома і люблена слухачами пані О. Бринь, завершуючи своїм виступом Свято, виконала — „Розвійтеся з вітром" (муз. Я. Степового і „Любіть Україну" (муз. бл. п. М. Фоменка). Акомпаніювала М. Павлишинові справжня майстерка музичних акордів, довгорічна працівниця оперових театрів України пані Любов Мартиненко. Акомпаніяторкою іншим солістам була пані Мері Шоммер, чужинка, яку полонила краса української музики, української пісні.

Оплески, справжні, щирі, бурхливі, однодушні, — барометр якости виконання. І такими оплесками були винагороджені на святі всі наші солісти.

Національний гимн завершив Листопадове свято.

Микола Дербуш

Голова УНРади інж. Осип Бойдуник відвідав Філядельфію

Старанням Громадського Комітету, інж. О. Бойдуник прибув із доповіддю до Філядельфії — 16-го вересня.

В неділю о год. 11-ій рано на північному двірці у Філядельфії зустріли інженера китицею червоних троянд п. П. Чупрун, голова Громадського Комітету та представники організацій Лазар Івашин, Вол. Татунчак та Михайло Хомин від ОДУ.

То го ж 16-го вересня о годині 5-ій по пол., при виповненій залі коло 350 осіб, зачалась доповідь п. інженера О. Бойдуника.

У великій залі Українського Громадянського Клюбу при вул. Френклін, під овації присутніх, привітав голову УНРади інспектор Чупрун, голова місцевого Т-ва Сприяння УНРаді. По виборі президії під проводом адвоката Т. Свистуна, група Молоді ОДУМ в одностроях передала п. голові УНРади китицю квітів, а Зоя Граур відчитала привіт.

По довгих привітальних оплесках зачалася доповідь інж. О. Бойдуника на тему „Мобілізація сил" за наступним пляном: Сучасний стан в Україні, ситуація на міжнародному форумі, ситуація на еміґрації, завдання українців у світі.

Перед слухачами появилась постать не політичного трибуна, а державного мужа, глибокого аналітика реальної дійсности та дослідувача цілеспрямованої дії української людини для її призначення, помочі поневоленій батьківщині. Цінність цієї доповіді, це її сучасність, вона якби виривала з серця слухачів те, що вони переживають, спостерігають, та думають і, відповідно упорядкувавши, давала їм знову як дарунок від дорогого гостя.

Перед слухачами поставлена ясна правда. Україна находиться під тиском русифікації, що її проводиться під ширмом творення совєтської імперії. А в зв'язку із цим там проходить процес винищування духово культурних вартостей української людини включно з мовою та вивозу молоді на цілинні землі.

Сьогодні є лиш формальна „граніца на замке", бо вдійсності через різні пенетрації людина радянського союзу знає, як живуть люди у вільному світі.

І українська молодь, ставить собі питання, чому у пребагатій Україні нарід живе у злидиях, чому українському народові не можна розв'язувати вільно національно-культурного питання, чому в столиці ніби вільної України немає чужинних амбасад.

І молодь дає логічну собі відповідь, цьому всьому винна московсько-імперська політика, що держить Україну в колоніяльній залежності та її експлюатує. Обмежує її питоменності, щоб тим легше її денаціоналізувати, а не допускає амбасад, щоб держати Україну в колоніяльній залежності від Москви і тому у висновку ця молодь ставить тезу: „Геть від Москви"!

Українці на еміґрації мають змобілізувати всі сили до наступу на різних відтинках і фронтах. Для удачної репрезентації треба одного законного Уряду, що був би провівагою урядові України, такою є УНРада, і тому треба доложити всіх зусиль, щоб у ній були об'єднані всі, включно із гетьманцями, хоча б треба було міняти певні точки тимчасового закону.

Всеукраїнський Конґрес Українців повинен об'єднати всіх, при цьому потрібне активне існування суспільно-політичних партій, бо це є виразником культури нації, але вони мусять вести координовану акцію назовні.

Невгаваючі оплески підтвердили правильність заложень прелеґента. Теофіль Бак-Бойчук в кількох реченнях вказав на ту жахливу тривогу, що грозить нашому народові, підкреслив правильність заключень прелеґента та завізвав до мобілізації сил на нашому терені, що її вбачає в тому, щоб тягти в один гуж.

Ряд запитів тільки уточнював заторкнені проблеми і може вперше на цій залі зустрілись політичні противники, не як перегонові коні, а державні мужі, а заслуга в цьому голови УНРади інж. О. Бойдуника, що зумів заторкнути для всіх найважливіші проблеми і вказав, що при їхній розв'язці конечна участь кожної української людини.

Закриваючи доповідь адвокат Т. Свистун в своїй подячі прелеґентові заявив, що ця доповідь пригадує ті часи, коли давня еміґрація зустрічала українських діячів з Европи та Рідного Краю.

О годині десятій тогож дня відбулась товариська зустріч громадянства із п. головою УНРади, та членом ПУН.

ШАД

ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

(Закінчення із стор. 2-ої)

вчителя всіх моїх учителів, до Шереха — шлях дуже великий, дуже довгий, і на ньому було багато змін в усіх ділянках науки, особливо в мовному питанні.

Даймо доказ, що ми толерантні — читаємо усе, що українське, хоч воно не дотримане у нашому розумінні, у „нашому" правописному розумінні. Бо ж і чому воювати за апострофи? Хоч апостроф прекрасно віддає фонетичний вислів. Коли хтось каже що „роль" чоловічого роду — хай йому буде чоловічого. Це і так не наше слово. Коли хтось уперто вживає „Мінхен" замість „Мюнхен" — хай йому! Чому вести боротьбу за кілька літер? Коли хтось, замість повітря, вживає воздух, нехай вживає! І хай буде це для нас зрозумілим. Це маловажні справи. В основі українська мова є незмінною. Йдеться тут не про мову, як таку, а про дрібні транскрипційні, відмінкові, назовнішні чи інші прогріхи. Бо ж найбільше грішимо в уживанні та пристосуванні до нашого правопису чужих слів і імен. Як вгорі вже наведено приклад, а тут можна ще додати найчастіше повторювані: Мохаммед, а більше вже не Магомет або Лейпціг — чому не Ляйпціг, як кожен німець так вимовляє?

Наприклад, є кілька осіб, які вперто чогось уживають „Детройт" — буцімто на реєстрацію ще одного вийнятку проти природи української мови, проти фонетичного розуміння в пристосовуванні чужих слів. Ці, власне, особи вносять хаос, і я переконався сам, що вони мають дуже слабу основу української мови. Вони не знають її вийнякової барвистости, вийнякової фонетичности в родині світових мов. Коли б мали цей безмежний скарб інші народи, вони б уміли належно пошанувати його. Пишалися б ним і відповідно його цінили.

● Президент Кеннеді сказав на пресовій конференції, що він плянує зі своєю родиною відсвяткувати Різдвяні свята на Фльориді, якщо на це дозволять йому його обов'язки в столиці. Президент повідомив, що його батько й мати виїдуть до Палм Бічу на Флориді вже на початку грудня, бо вони мають там свій дім. „День Подяки" Президент відсвяткував в родинному колі в Гаянніс Порті, Массачусетс.

● Президент Айзенгавер із дружиною 23-го листопада виїхав залізницею з Вашинґтону до Оґести в Джорджії і 24-го перед полуднем був вже на місці, де має бути на вакаціях три тижні. На його привітання вийшло коло 300 осіб, між ними і приятелі колишнього президента.

Короткі вістки

● Бруклинський адвокат Джеймс Б. Донован сподівається, що йому таки вдасться добитися звільнення 1113 полонених, яких диктатор Кастро продасть за ліки і харчі, головним чином за харчі для дітей, які мають коштувати $62 мільйони. Він сподівається, що полонені будуть у ЗДА за 10 до 14-ох днів.

● Націоналістичний Китай звернувся через свою делегацію в ОН до Генерального Секретаріяту ОН з вимогою, щоб китайським націоналістам дати більше становищ в керівних органах й установах ОН. Керівництво ОН стоїть на тому, що кількість службовців узалежнена від фінансових вкладок, що їх платить кожна держава.

†

З глибоким смутком повідомляємо Знайомих і Приятелів про смерть нашого Дорогого

МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

Якова Васильовича ЗАДЕРЕЯ

що по довгих стражданнях упокоївся 23-го листопада 1962 р. у Форт Вайні, Індіяна, на 71-му році життя.

ДРУЖИНА, СИНИ, НЕВІСТКИ й УНУКИ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ СОЮЗУ ЗЕМЕЛЬ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ — СЕЛЯНСЬКА ПАРТІЯ

з великим сумом сповіщає, що 23-го листопада 1962 року, по тривалій і тяжкій хворобі помер, на 71-му році життя

†

Яків Васильович ЗАДЕРЕЙ

гарячий патріот своєї Батьківщини-України і активний політично-громадський діяч, один із основоположників Організації, довголітній голова Осередку у Форт Вайні, Інд., незмінний член Центрального Комітету СЗСУ-СП,

і висловлює глибоке співчуття РОДИНІ ПОКІЙНОГО.

ВІЧНИЙ СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ СЗСУ-СП

УПРАВА ОСЕРЕДКУ СЗСУ-СП у ФОРТ ВАЙНІ, Індіяна,

з великим жалем повідомляє Членів і Друзів про смерть Незмінного Голови Осередку

†

Якова Васильовича ЗАДЕРЕЯ

що сталася 23-го листопада ц. р. і висловлює глибоке співчуття дружині Покійного Ользі ТИМОФІЇВНІ, Синам, Невісткам і Унукам.

НЕХАЙ ЗЕМЛЯ ВАШИНҐТОНА БУДЕ ЙОМУ ПЕРОМ!

УПРАВА ОСЕРЕДКУ СЗСУ-СП у Форт Вайні

В 6-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Невіджалуваного МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ, БРАТА і ШВАҐРА

бл. п. д-ра Івана ТУРЯНСЬКОГО

був. адвоката в Коломиї,

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в СУБОТУ, 1-го ГРУДНЯ 1962 року, в год. 8:30 рано, в ШКІЛЬНІЙ КАПЛИЦІ св. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, при Сенфорд Евеню, на яку запрошують Приятелів та Знайомих Покійного

дружина — ОЛЬГА ТУРЯНСЬКА
Сини і Рідня

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Протягом жовтня 1962 року в Ню Йорку відбулось три наукові конференції УВАН у ЗДА.

28-го жовтня — пленарна конференція Академії з доповіддю проф. Ігоря Шевченка „П'ятдесят днів на Синаї". Доповідь ілюстрована.

6 і 19 жовтня — засідання Комісії для Вивчення Пореволюційної України і Совєтського Союзу. 6-го жовтня доповідав д-р І. Лисяк - Рудницький „Україна в еволюції комуністичної системи", 19-го жовтня доповідав В. Голубничий „Дослідження доби сталінського терору в нових книжках Г. Костюка і Б. Левицького".

Засідання ініціятивної групи істориків і дослідників суспільних наук.

6-го жовтня, під головуванням д-ра І. Лисяка-Рудницького, відбулось засідання Ініціятивної групи дослідників суспільних наук.

На засіданні розглянуто правильник редакційної комісії історичних збірників Академії, а також організаційні питання.

Засідання Комітету для увічнення пам'яті Тодося Осьмачки.

В жовтні почав свою діяльність Комітет для увічнення пам'яті Тодося Осьмачки, що його заснувало об'єднання українських письменників „Слово" при співпраці Академії. До комітету входять: П. Гірняк, Д. Гуменна, Г. Костюк, Б. Кравців, Ю. Лавріненко і В. Міяковський. 1-го жовтня відбулось перше засідання комітету, на якому обговорено плян праці.

Виставка — Пам'ятники української архітектури.

Протягом жовтня у великій залі Академії продовжувалась виставка інвентаризаційних праць д-ра інж. Антона Варивода „Пам'ятники української архітектури. Дерев'яна архітектура Західньої України і суміжних країв XV—XIX століть". Виставка, що притягає увагу українців і чужинців тривала до 18-го листопада.

Музей - Архів УВАН у ЗДА.

В жовтні 1962 р. вступили до Музею - Архіву численні матеріяли. Найважливіші колекції надійшли: від Є. Пизюра — 10 книжок, 20 журналів і папка з редакційними матеріялами „Студентського Вістника"; від К. Плохого — неповні річники газет та 40 назов журналів; від М. Понеділка — 14 книжок і журналів, 4 фотографії та одна афіша, як початок систематичної передачі Музеєві використаних книжок і матеріялів; від Американської Ради — 296 примірників різних періодичних видань за 1962 р.; від п. Кардашинця — 5 картонок з різними друками економічного і політичного характеру; від Л. Полтави — рукописна збірка поезій „Біла трава"; від Й. Шварца — фотостати документів і різні видання, що стосуються жидів на Україні; від Л. Грицак — 8 цінних родинних та історичних фотографій та різні дрібні друки (14 прим.); від І. Калиновича — рукописи його статтей та спогадів (17 примірників). Також одержано матеріяли від таких жертводавців: Б. Кравців, К. Паньківський, О. Грановський, К. Біда, А. Доберчан, О. Радиш, Видавництво „Український голос", Л. Бачинський, В-во „Америка", Д. Соловей, І. Лучишин, В. Мартос, В. Карпінська, Я. Рудницький, О. Козловський, М. Ласовська, О. Мальченко, І. Гончаренко, В-во „Рандом Гавз", Д. Гуменна, В. Бучацький, П. Ковалів, Ю. Соловій, Галерія „О куран", Міжнародня Конфедерація Вільних Профспілок, Ю. Шевельов, С. Крашенинників. Придбано 11 книжок совєтського видання з українознавства.

В жовтні продовжувався картковий опис книжок. З метою збереження, книжки, що їх подарував С. Крашенинників, були взяті в оправи (41 книжка). Розпочато систематизацію і встановлення на полиці періодичних видань до 1945 року.

Надходження до фонду Академії.

С. О. Гаєцька внесла до фонду Академії $200. Вона є одним з перших фундаторів будинку Академії, бо в 1961 році, в додаток до пожертви $100, дала безвідсоткову позику $100 для купівлі будинку.

Одержано $100 від „Самопомочі в Джерзі Сиґі, передані з нагоди придбання цією організацією власного будинку. Родина Ємчуків з Дітройту надіслала до Академії $100. Одержано від О. Н. Ню Йорк $100. За підписним листом ч. 038 через інж. І. Демиденка (Рочестер, Н. Й.) зібрано $100; пожертви склали: $25 І. Демиденко, по $10: І. Бутенко,, Д. Григорій, І. Задорожний; по $5: Є. Григоренко, О. Дейнека, В. Залінчук, В. Пилипенко, О. Примак, Л. Тарабан і Ф. Федоренко. За підписним листом ч. 20 через Л. Биковського (Денвер) зібрано $18.

Надходження до Академії по $25: д-р В. Розгін (Клівленд), Українська учительська громада в Шикаґо на видання в галузі шевченкознавства; по $20: д-р А. Базар (Торонто), Є. Силенко; по $15: К. Бачинський (Клівленд), А. Енґель (Ню Йорк); по $10: Й. Бандера (Гартфорд, Конн.), д-р В. Безушко (Філядельфія), д-р К. Бризгун (Торонто), І. Громик (Солт Лейк Сиґі), М. Домашевський (Шикаґо), А. Забігайло (Кенвілл, Конн.), Б. Загайкевич (Кренсфорд, Н. Дж.), Т. Кобзей (Вінніпег), Л. Лиман (Ню Йорк), проф. Т. Мацьків, В. Пилипенко (Ню Йорк), Р. Форостина (Ню Йорк), Ж. Чиж (Ню Йорк); по $5: Л. Винар (Клівленд), І. Гончаренко (Нюарк), О. Загайкевич, Т. Шевчук (Спокен, Вашингтон).

Всім жертводавцям Управа УВАН у ЗДА висловлює щиру подяку і сподівається на дальшу підтримку діяльности Академії.

Стан сплати боргу за будинок Академії.

На 1-го листопада 1962 р. борг за будинок Українському Народному Союзові становить $19,500 плюс відсотки. Безвідсоткові позики різним особам — $4,755, всього борг на 1-го листопада — $24,255.

В жовтні Академія звернулась з листами до всіх осіб, що склали пожертву на будинок, з проханням притягти нових членів - прихильників Академії, які допомогли б сплатити борг за будинок. Наявність боргу гальмує розгортання праці Академії, бо доводиться щомісячно сплачувати коло $100 відсотків.

Згадані листи також підкреслюють, що тепер Академія не має допомоги від американських фундацій і її діяльність повністю залежить від допомоги українського суспільства. Всі пожертви на Академію мають податкові пільги. Кожному жертводавцеві управа Академії висилає довідку про те, що його пожертву можна зняти з суми, з якої треба платити податок.

Вселенський Собор розгляне проблему перенаселення світу

Рим. — За твердженням закордонних кореспондентів в Римі, деякі римо-католицькі владики, які були на довшій авдієнції в Папи Івана XXIII в минулу неділю з нагоди його 81-річчя, просили Папу покликати на Вселенському Соборі Католицької Церкви окрему комісію для перестудіювання низки загальнолюдських проблем, особливо тепер актуальних. Цими проблемами були б передусім наслідки перенаселення в різних країнах світу та перебування двох третіх світу у хронічному стані недоживлення і економічного недорозвитку, як теж відсутність дійсного міру і брак духовної опіки для великого відсотку людства. За думкою деяких владик потрібна для розгляду цих питань окрема Комісія Собору. На авдієнції в Папи були владики з Польщі, Австрії, Мадярщини, Британії і Ірляндії. До цього часу Католицька Церква займала рішуче становище проти всякої контролі народин, визнаючи, що така контроля противиться природі, ото ж Божому законові. Католицька Церква вважає, що у світі є подостатком природних засобів, що їх треба тільки добути й розвинути, щоб — разом із відповідними соціяльними реформами — запевнити всім харч і пристойний життьовий рівень. Папа відвідав у 81-ші роковини своїх народин Понтифікальний семінар для Пропаґанди Віри недалеко Ватикану та благословив 20.000 народу, зібраного на велетенській площі святого Петра.

ТУСМ ВЛАШТОВУЄ ІДЕОЛОГІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ У 20-РІЧЧЯ УПА

Ню Йорк. — Головна Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, при співучасті свого осередку діяльности в Ню Йорку, влаштовує тут в найближчу неділю, 2-го грудня, у великій залі Дому Організацій Визвольного Фронту, Ідеологічну Конференцію, присвячену 20-літтю УПА. Конференція почнеться о год. 5-ій по полудні і в її програмі є — крім формальностей — п'ять доповідей та дискусія. Доповіді виголосять: студ. Рената Шаран — „Нарис історії УПА", студ. Вол. Ванчицький — „Вклад ОУН в УПА", студ. Зірка Колінко —„Жінки в рядах УПА", п. Христя Кульчицька — „Літературна творчість УПА" та мґр Вол. Будяк — „УПА й українська еміґрація".

„НАША БАТЬКІВЩИНА" нова українська публікація в Ню Йорку

Ню Йорк. — Тут з датою 10-го листопада 1962 появилося перше число нового українського тижневика „Наша Батьківщина", розіслане щойно тепер, разом з другим числом, що появилося з датою 17-го листопада. Публікація окреслює себе, як „незалежний тижневик демократичної думки", а до своїх цілей зараховує також змагання — як це стверджено в „Слові до читачів", — щоб „усі національно свідомі українці об'єдналися довкола єдиного всеукраїнського законного Державного Центру Української Народної Республіки". Уже в другому числі „Нашої Батьківщини" передруковані з іншого пресового органу „міркування" Б. Сивенка — „з нагоди VIII Конґресу УКК" з недоброзичливою критикою Союзів та їхніх пресових органів, зокрема „Свободи".

Українська хроніка

● Проф. д-р Осип Андрушків, відомий український математик, заступник голови НТШ у ЗДА, виступить в п'ятницю, дня 30-го листопада ц. р. в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку з доповіддю про свою подорож по Европі і про зустрічі з земляками. Початок о год. 8-ій веч.

● Виставка творів двох українських мистців — проф. Петра Меґика і Клима Трохименка відбувається у виставковій залі „Комюніті Арт Гелері" при 735 Фермавнт Евню і 8-ій вул. у Філядельфії. Виставка відкрита в будні дні від год. 1-ої до 4-ої по пол., і в суботи та неділі від год. 2-ої до 5-ої по пол. і триватиме до 6-го січня 1963 р.

● Осередок Праці НТШ у Філядельфії влаштовує в п'ятницю, дня 30-го листопада ц. р., о год. 7.30 веч., у великій залі Дому Союзу Українок при 4936 Норт 13 стріт — Дискусійний Вечір на тему недавно виданих цим же Осередком спогадів о. мітрата Т. Войнаровського та нарисів о. проф. І. Сохоцького про історичні постаті Галичини XIX-XX ст. Дискусію започаткують інж. В. Лучаковський і проф. І. Лисяк-Рудницький.

● На Каспійському морі започатковано перевоження поромом залізниці, що веде з Ташкенту до Баку. Перевозиться поромом з Красноводська на східній беріг Каспійського озера до Баку на його західньому березі вантажний потяг з 30-х вагонів. Тим потягом можуть їхати теж 300 пасажирів.

Зі спорту

„БОКС" НА ФУТБОЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ

11-го листопада під час змагань УСК „Дойч-Унґарн" на грищі УСК-у стався небувалий у футбольній історії випадок. Подразнений рішеннями судді глядач ужив футбольну площу за „рінг" і, вибігаючи на площу, одним ударом „знокавтував" суддю, якого щойно після кількох хвилин привели до притомности. Це сталося в 50-ій хвилині гри після того, як, на думку багатьох глядачів, цей несправедливий суддя не подиктував двох карних до „Дойч - Унґарн" за руки їхніх оборонців та не признав стрілених УСК-ом воріт безпосередньо перед цим інцидентом. Після цього суддя перервав змагання. Також на думку наших глядачів стрілені ворота до УСК-у в 35-ій хвилині були здобуті з виразного „офсайду" саме під час того, коли наша оборона рятувала контуженого Гопкінса і зовсім не звертала уваги, що діється на грищі.

Це вже треті з ряду змагання, на яких судді німецької ліґи поступають так, що виглядає це на умисне намагання не допустити дружини УСК-у до чемпіонату „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу. Зламання ноги Карті на змаганнях з „Готою", при чому був подиктований вільний до УСК-у!, контузії Бредлі, Мулвоя і Гопкінсона на останніх змаганнях — це пожнив'я німецьких клюбів і вислів становища суддів німецької ліґи, які вважають такі випадки за „зовсім нормальні явища".

Очевидно, що в таких умовинах тяжко виходити переможно з площі. — Провід УСК-у змонтував сильну команду головно в оборонних формаціях та робив дальші заходи, щоб поліпшити лінію нападу, одначе мимо всіх зусиль та великих коштів, тяжко приходиться боротися нашій одинадцятці з противником, котрому помагають на кожних змаганнях три судді. — Це і вичерпало терпеливість деяких інших глядачів, що й мало свій вияв в останню неділю, коли глядач знокавтував суддю.

Та чи це вихід з ситуації? Напевно ніхто не похвалить такого вчинку, без огляду серед яких обставин і з яких мотивів він був зроблений, бо такий самосуд це безправ'я і він не лицює українському культурному спортовцеві. — На мою думку нам треба творити такі сильні команди, щоб ні дружина противника, ні судді не могли перерішувати вислідів на свою користь. В дружині УСК треба двох - трьох першоклясних змагунів в лінії нападу — і тоді не буде кращої дружини на терені Ню Йорку, — Тоді і судді нам нічого зробити не зможуть. — Та на ділі справа з першою командою УСК-у мається інакше. — Після недільного випадку та з огляду на малу піддержку зі сторони громадянства Ню Йорку, Рада Директорів і Управа УСК-у порішила „зредукувати" 5 змагунів з першої дружини та заповнити ті ряди з резерви УСК-у. Це все внаслідок недостатньої фреквенції на змаганнях УСК-у. — Цей відворот з „наступу" — на першенство Ліґи — станеться внаслідок замалого заінтересування нашого громадянства футбольною дружиною УСК-у. — Чи можемо до того допустити? Це залежить від всіх бувших спортовців, прихильників УСК-у, і цілого громадянства. — Ще не зовсім втрачені позиції. — Генеральний наступ на відвойовання втрачених 4 точок — може повести провід УСК-у моральну і матеріяльну підтримку своїх прихильників та цілого громадянства метрополії. — За ними тепер слово і чин.

Зенон О. Корчинський

ТАРЗАН, ч. 4945. Бій на слова!

Тарзан сильно здивував тубільців, оскаржуючи в обмані Гаррі Спіра. — Нехай він докаже, що я не маю слушности . . .

— Нехай він виявить свою магічну силу лікувати недугу . . . Тоді я вважатиму його за гідного бути катом!

Ґаррі вибухнув. — Відколи то я потребую оправдуватися? Киньте його з тієї скелі . . . Зараз!